

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการศึกษามาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศที่ไม่ใช่ภาษี จากประเทศ อาเซียน plus 6 ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เพื่อนำเสนอ ข้อเสนอแนะทางนโยบายในการบรรเทาปัญหา หรือ แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยศึกษาเฉพาะสินค้าเกษตร สินค้าปศุสัตว์ และ สินค้าประมง โดยพิจารณาคัดเลือกสินค้าจากปริมาณการส่งออกและปัญหา NTMs ที่ประสบอยู่ ได้แก่ ผลไม้ ข้าว เนื้อไก่ เนื้อหมู ทุ่น้ำ และกุ้ง การศึกษาใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากงานศึกษาที่มีอยู่แล้ว และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์ การระดมสมอง และ การเยี่ยมชมกิจการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากภาคเอกชนและองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรค และนำเสนอข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่า สำหรับสินค้าเกษตร (ผลไม้และข้าว) ส่วนใหญ่มาตรการ NTMs ที่เป็นประเด็น จะเป็นมาตรการทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) ที่เกี่ยวกับโรค แมลง และสารพิษตกค้าง สินค้าปศุสัตว์ (เนื้อหมู และเนื้อไก่) จะเผชิญกับมาตรการ NTMs ทางด้าน SPS เช่นกัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ โรคที่มากับสัตว์ (โดยเฉพาะโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกและโรคปากเท้าเปื่อยในสุกร) และมาตรการทางเทคนิค (TBT) ต่างๆ เช่น การปิดฉลาก นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านสวัสดิภาพสัตว์ที่ประเทศพัฒนาแล้ว หลายประเทศให้ความสำคัญ สำหรับสินค้าประมง (ทูน่าและกุ้ง) มาตรการ SPS ที่เผชิญจะเป็นเรื่องสารพิษตกค้าง (ซึ่งในบางมาตรการมีข้อกำหนดที่ไม่สมเหตุสมผล) มาตรฐานฮาลาล และโรคระบาด นอกจากนี้ ยังมีมาตรการ NTMs ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงานและด้านสิ่งแวดล้อมร่วมด้วย สำหรับความเข้มข้นในการใช้มาตรการของแต่ละประเทศที่ศึกษาต่อสินค้าเกษตร ปศุสัตว์ และประมง ส่งออกของไทย แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเข้าสินค้าเกษตรต่อผู้บริโภคและผู้ผลิต ความสามารถในการผลิตสินค้าดังกล่าวในประเทศผู้นำเข้า อัตราภาษีสินค้านำเข้าที่จัดเก็บ โดยทั่วไป พบว่า ประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ค่อนข้างเข้มงวดในการบังคับใช้ มาตรการ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะประเทศดังกล่าวมีสภาพภูมิประเทศเป็นเกาะจึงต้องมีความระมัดระวังเรื่องโรคและแมลงที่อาจเข้ามาพร้อมกับผลิมนำเข้า รวมถึงประเทศดังกล่าวค่อนข้างให้ความสำคัญเรื่องความปลอดภัยทางด้านอาหารสำหรับผู้บริโภค สำหรับประเทศจีนและอินเดียนั้น พบว่ามีกรนำมามาตรการ NTMs มาใช้ แต่มักไม่มีการตรวจสอบเข้มงวด

สำหรับข้อเสนอแนะในภาพรวมภาครัฐฯ เพื่อส่งเสริมศักยภาพในการส่งออก ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเจรจาทางการค้าในเวทีเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยการประสานความร่วมมือกับสมาคมผู้ผลิตหรือ ผู้ส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องในการเจรจาเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าที่เข้มงวดเกินความจำเป็น ควรมีระบบฐานข้อมูลผู้ส่งออก พร้อมทั้งคอยติดตามรายชื่อบริษัทที่มีปัญหาส่งออกสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานสินค้าของประเทศผู้นำเข้า และควรขึ้นบัญชีดำ บริษัทส่งออกที่มีปัญหาอย่างต่อเนื่อง การจัดระบบไซเนนนิ่งที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ปัญหาการแพร่ระบาดของโรค และ การห้ามการนำเข้า การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน รวมถึงระบบการตรวจมาตรฐานสินค้าที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อรองรับกฎระเบียบรูปแบบใหม่ ด้านสิ่งแวดล้อม และ สวัสดิภาพสัตว์ ที่จะมามากขึ้นเรื่อยๆ ภาครัฐควรมีมาตรการส่งเสริม เช่น มาตรการจูงใจทางภาษี ให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตจากผู้ผลิตรายใหญ่สู่ผู้ผลิตรายย่อย

